PLANHIGION GORESGYNNOL AR DIR GWYLLT

Dyma rai enghreifftiau o'r problemau sy'n cael eu hachosi gan blanhigion pwll a phlanhigion acwariwm sydd wedi mynd yn rhai goresgynnol.

Gall planhigion dyfrol goresgynnol fod yn risg i anifeiliaid a phobl pan fyddan nhw'n ffurfio matiau trwchus sy'n debyg i arwyneb solet

Mae planhigion dyfrol fel dail-ceiniog arnofiol yn tagu dyfrffyrdd gan niweidio'r cynefin, atal defnydd o gychod, a chynyddu'r risg o lifogydd

Gall rheoli fod yn gostus. Nid yw briallu'r dŵr yn gyffredin ym Mhrydain hyd yma, ond bydd yn costio miliynau o bunnoedd i'w reoli os yw'n ymledu ymhellach, fel sydd wedi digwydd mewn rhannau o Ewrop

PEIDIWCH AG ANGHOFIO GWARCHOD CREADURIAID EICH PWLL

Gadewch i unrhyw blanhigion rydych chi wedi'u tynnu i ddraenio am ychydig oriau ar ymyl y pwll cyn eu gwaredu, er mwyn caniatáu i unrhyw fywyd gwyllt ddychwelyd i'r dŵr.

Dysgwch fwy am blanhigion goresgynnol a sut y gallwch chi helpu i atal y lledaeniad yn:

nonnativespecies.org/beplantwise

Department for Environment Food & Rural Affairs · The Scottish Government · Riaghaltas na h-Alba · Llywodraeth Cymru · Welsh Government · OATA · HTA · Cyfoeth Naturiol Cymru · Natural Resources Wales

MYND AT WRAIDD Y MATER

Diogelu bywyd gwyllt a'n dyfrffyrdd rhag planhigion goresgynnol:

canllaw i berchnogion pyllau ac acwaria

Dysgwch fwy yn nonnativespecies.org/beplantwise

MYND AT WRAIDD Y MATER

GALL EICH PLANHIGION DYFROL FYND YN RHAI GORESGYNNOL OS BYDDAN NHW'N DIANC I'N DYFRFFYRDD

Mae'r rhan fwyaf o'n pyllau a'n acwaria'n cynnwys planhigion nad ydyn nhw'n rhai brodorol i'r DU — o rannau eraill o'r byd y daethon nhw'n wreiddiol. Er y gall planhigion estron ein helpu i greu arddangosfeydd addurnol, hardd i'w mwynhau, os byddan nhw'n dianc i ardaloedd dyfrol naturiol gall rhai fynd yn blanhigion goresgynnol.

Gall planhigion dyfrol goresgynnol achosi problemau difrifol i'r amgylchedd a'r economi

Gall planhigion dyfrol goresgynnol feddiannu ardal ddyfrol yn gyflym, gan niweidio planhigion eraill trwy gystadlu am ofod, golau a maetholion, a thynnu ocsigen o'r dŵr sy'n niweidio pysgod a bywyd gwyllt arall. Unwaith y byddan nhw wedi sefydlu, gallan nhw fod yn gostus i'w rheoli ac maen nhw'n gallu effeithio ar ein ffordd o fyw, e.e. trwy dagu dyfrffyrdd sy'n tarfu ar fordwyo cychod, ymyrryd â gweithgareddau hamdden fel pysgota, a chynyddu'r risg o lifogydd.

Gall y difrod a achosir gan blanhigion dyfrol goresgynnol fod yn rhywbeth na ellir ei ddad-wneud a dydyn ni ddim bob amser yn gwybod pa rywogaethau fydd yn broblem, felly mae'n bwysig iawn peidio â phlannu unrhyw blanhigion mewn ardal ddyfrol naturiol, hyd yn oed y rhai sy'n frodorol i rannau eraill o Brydain.

Gallwch chi helpu i amddiffyn ein dyfrffyrdd er mwyn i genedlaethau'r dyfodol eu mwynhau trwy atal planhigion dyfrol goresgynnol rhag lledaenu.

Ewch i Wraidd y Mater trwy ddilyn ein cynghorion:

NABOD EICH PLANHIGION

Dewiswch y planhigion cywir ar gyfer eich pwll, acwariwm a nodweddion dŵr eraill

Ymchwiliwch i blanhigion cyn i chi eu prynu, er mwyn gwneud yn siŵr eu bod yn addas ar gyfer eich anghenion, yn hawdd eu gwaredu, ac na fyddan nhw'n mynd yn rhai goresgynnol. Efallai y bydd staff canolfannau garddio yn gallu helpu, ac os ydych chi'n siopa ar-lein, defnyddiwch yr adnoddau ar wefan Mynd at Wraidd y Mater i'ch helpu chi.

Ystyriwch blanhigion brodorol, neu dewiswch blanhigion eraill nad ydynt yn rhai goresgynnol. Os yw'ch pwll yn agos at wlypdir neu ardal ddyfrol, ceisiwch osgoi defnyddio unrhyw blanhigion nad ydynt yn frodorol i'r ardal leol ac os bydd unrhyw blanhigion goresgynnol yn ymddangos, dylech eu tynnu cyn iddyn nhw ymledu i diroedd gwyllt.

Peidiwch byth â chymryd planhigion o dir gwyllt, gall hynny fod yn anghyfreithlon a gallai niweidio'r amgylchedd.

Byddwch yn ofalus pan fyddwch chi'n rhannu planhigion gyda ffrindiau a theulu, oherwydd efallai y byddwch chi'n trosglwyddo planhigion goresgynnol, plâu neu afiechydon planhigol, a hynny ar ddamwain.

Oeddech chi'n gwybod ei bod hi'n anghyfreithlon rhannu neu werthu rhai planhigion pwll? Gallwch weld rhestr ohonynt ar ein gwefan.

STOPIO RHAG YMLEDU

Cadwch eich planhigion yn eich pwll neu eich acwariwm, a pheidiwch â phlannu unrhyw beth mewn tir gwyllt.

Gosodwch eich pwll ymhell o ardaloedd dyfrol naturiol neu ddraeniau fel na all eich planhigion ymledu i dir gwyllt.

Pan fyddwch chi'n prynu planhigyn newydd, tynnwch haen wyneb y compost a golchwch y planhigyn mewn bwced, cyn ei osod yn eich pwll.

Defnyddiwch hwn, ac unrhyw ddŵr gwastraff arall o'ch pwll neu eich acwariwm, ar eich lawnt neu i ddyfrio planhigion yn eich gardd, i ffwrdd o ardaloedd dyfrol (neu ddraeniau sy'n llifo iddyn nhw).

Golchwch offer gardd yn rheolaidd os ydych chi'n eu defnyddio ym mhyllau pobl eraill neu ar gyfer gwaith gwirfoddol mewn ardaloedd cefn gwlad er mwyn eu cadw'n rhydd o ddarnau o blanhigion, hadau neu afiechydon planhigol.

COMPOSTIO Â GOFAL

Gwaredwch eich planhigion, gwreiddiau, chwyn, hadau a dŵr sydd wedi'u taflu o'r neilltu, mewn ffordd gyfrifol

Gwnewch yn siŵr nad oes unrhyw beth rydych chi'n ei dynnu o'ch gardd, pwll, neu acwariwm yn mynd i dir gwyllt yn y pen draw, fe allech chi fod yn torri'r gyfraith os digwydd hynny. Gall tipio gwastraff gwyrdd yn anghyfreithlon gael effeithiau amgylcheddol difrifol.

Defnyddiwch blanhigion dyfrol diangen fel tomwellt mewn borderi sych yn eich gardd, gan gadw hyn i ffwrdd o ardaloedd dyfrol neu ddraeniau.

Os ydych chi'n credu bod gennych chi blanhigyn goresgynnol yn eich pwll a'ch bod am ei dynnu oddi yno, byddwch yn ymwybodol bod rheolaethau ychwanegol ynghylch gwaredu rhai rhywogaethau. Gallwch ddarganfod mwy am hyn ar ein gwefan.

Ni ddylid byth ryddhau anifeiliaid a physgod pwll i dir gwyllt, chwaith. Efallai na fyddan nhw'n goroesi, ac os byddan nhw, mae'n bosib y gallen nhw niweidio bywyd gwyllt brodorol.

Dysgwch fwy yn nonnativespecies.org/beplantwise